

UREDNIŠTVO
IN UPRAVNIŠTVO
JE V LJUBLJANI

POSAMEZNE
ŠTEVILKE PO 10
VINARJEV.

NOVA DOBA

NAROČNINA ZA
CELO LETO 8 K,
ZA POL LETA 4 K,
ZA ČETRT LETA
2 K.
V LJUBLJANI S
POŠILJANJEM NA
DOM ISTE CENE.

GLASILO SLOVENSKE GOSPODARSKE STRANKE.

IZHAJA VSAKO SREDO IN SOBOTO. — ZA OZANILA SE PLAČUJE OD TROSTOPNE PETIT-VRSTE PO 15 H, ČE SE OZANILA TISKA ENKRAT, PO 12 H, ČE SE TISKA DVAKRAT IN PO 8 H, ČE SE TISKA TRIKRAT ALI VEČKRAT. — DOPISE IZVOLITE FRANKOVATI. — ROKOPISOV NE VRAČAMO. — NA NAROCBE BREZ ISTODOBNE VPOŠILJATVE NAROČNINE SE NE OZIRAMO. — UPRAVNIŠTVU BLAGOVOLITE POŠILJATI NAROČNINE, REKLAMACIJE, OZANILA, T. J. ADMINISTRATIVNE STVARI.

Koroški Slovenci ob razpotju.

II.

Koroški Slovenci stoje pred novimi deželno-zbornskimi volitvami.

Ob ugotavljanju znanega slovenskega načrta za državnozbornsko volilno reformo se je mnogo kazalo na velikanski vpliv, katerega bi imel ta načrt na bodočo prenosno deželne volilne reda, češ, vlada ne more potrditi drugačne volilne prenosne za deželni zbor, kakor edinole tako, ki ima za podlago novi državnozbornski volilni red. Če bi imeli koroški Slovenci dva državnozbornska mandata, kakor so jih zahtevali, torej eno petino vseh koroških državnozbornskih mandatov, pripasti bi jim morala po tem ključu tudi ena petina deželnozbornskih, torej najmanj osem; nemškimi krščanskimi socialcem bi pa sodili dve petini, torej najmanj 16, kar bi značilo nemško krščansko socialno — slovensko večino v deželnem zboru, ako bi ostalo število poslancev neizpremenjeno.

Koroški deželni zbor se še ni bavil temeljiteje za deželnozbornsko volilno reformo; tozadevni predlog se je odkazal šele odseku, in ker ga je vložil nemški krščanski socialce, je po stari navadi nemškonacionalne večine pričakovati, da predlog ne pride prav kmalu iz odseka v zbornico. Gotovo je skoraj, da sedanjí deželni zbor ne bo rešil volilne reforme, temveč da bo razgrizla trdi oreh šele nova zbornica, izvoljena po dosedanem volilnem redu. Računati nam je torej še z dosedanji, neizpremenjenimi razmerami.

Nemškimi krščanskimi socialcem je sicer gotovo visela pred očmi mamljiva slika deželnozbornske večine in žnjo nadvlade v deželi, ali nekaj jih ni mamilo — da se ta večina ne da doseči zasedaj drugače kakor — v zvezi s Slovenci! Kdor pozna skrajni nemški nacionalizem teh oznanjevalcev miru in mednarodne pravičnosti, kdor ve, da so ti ljudje zagrizenejši Nemci od najzagrizenejšega Schönerjanca ali Wolfovca, komur je znano, da ta stranka vzdržuje svoj politični prestiž napram drugim nemškim strankam edinole z najradikalnejšim poudarjanjem svojega nemštva, bo pač lahko izpoznal, kako jih niti najnamljivejša slika deželnozbornske večine ni mogla privedi do — pravičnosti napram Slovence. To je seveda z njihovega stališča popolnoma umljivo, kajti kdo bi bil tako neumen, da bi svojemu bodočemu nasprotniku sam pomagal do večje ve-

ljave! In v Slovencu gleda tudi najboljši krščanski Nемеc svojega nasprotnika, posebno če mu ta zapira pot k cilju, h kateremu ga tako silno vleče, kakor ravno Nемеc k slovenski Adrijí. Stvar mora torej ostati pri starem, kajti po nemških nacionalnih zasnovani načrt ugonabljanja koroških Slovencev ima enako dobro stran tudi za dediče nemških nacionalcev — krščanske socialce.

Pa še nekaj je, kar odvrča nemške krščanske socialce od „zveze“ s Slovenci — državnozbornska volilna reforma je porazdelila Slovence tako, da so prilepljeni dvetretjinski nemški večini po posameznih volilnih okrajih, ni je pa mogoče zvariti take deželnozbornske volilne reforme, posebno še, ako se število mandatov poveča ter tako volilni okraji zmanjšajo, da bi Slovenci vsled svojih kompaktnih mas ne prišli do samostojnih slovenskih volilnih okrajev. Kratkoinmalo bila bi kvečjemu dva volilna okraja, v katerih bi prišli sploh Slovenci v dotiko z Nemci, ali pa niti to ne. Slovenci bi bili popolnoma neodvisni od Nemcev sploh, torej tudi krščanskih socialcev; a kaj takega gotovo nočejo krščanski socialci, ker bi s tem izgubili pravico in tudi priložnost, vtikati se v slovenske zadeve, ker bi jim bila zagrajena pot v slovenski del dežele. Ravnotako bi jim pa nakladala zveza s Slovenci celo vrsto obzirnosti in priznanj napram svojim slovenskim zaveznikom v narodnem, šolskem, gospodarskem oziru, kar bi v Slovenceh utrjevalo narodno zavest in samostojnost, krepilo njih odpor nasproti germanskemu navalu, skratka podiralo, kar Nemci židajo. Toliko preudarka se pač mora pripoznati vsaki politični stranki, izvzeti se sme kvečjemu kako slovensko, da ne bo ponoči parala, kar bo podnevi natkala. Za grozno kratkovidnega se pa mora smatrati tistega, ki ne izprevidi vsega tega, ne, ki naravnost hoče koroške Slovence izročiti na milost in nemilost tistim, ki komaj čakajo, da bi že zadnji koroški Slovenec izginil v nemškem morju.

Za koroške Slovence je brezdvomno deželni zbor enake, ako še ne večje važnosti, kakor državni zbor, in to posebno zato, ker jim je tu z lastno močjo lažje priti do upoštevanja in vpliva, in se tu obravnavajo gotovo najvitalnejša vprašanja slovenskega ljudstva. Z dobro pripravo za bodočo deželnozbornsko volitve — časa je še celo leto — bi se dali doseči prav lepi uspehi tudi na podlagi dosedanega volilnega reda, ako bi se pa zgodil čudež, da se vrše volitve že na podlagi novega volilnega reda, bi bila stvar za Slovence seveda še ugodnejša. Ali nekaj je

potrebno, nujno potrebno pri celi stvari. V deželnem zboru je treba mož, ki bodo v resnici možje na svojem mestu, ki ne bodo morda hodili vprašat najprej na Bismarkovo obmestje v Celovcu ali pa še malo dalje tja gori na Velikovoško cesto, kako naj zastopajo slovensko ljudstvo in njegove želje in zahteve, mož, katerim tudi škofov „sum-mum jus summa injuria“ ne bo zaprl ust v deželnem zboru. Še bolj in prej pa je potrebno, da slovensko ljudstvo samo odločno pove, da si samo hoče izbrati mož, katere si želi v deželni zbornici, ne oziraje se nato, ali se ti možje „dopadejo“ gospodom krščanskim socialcem ali ne, kakor se je to godilo dosedaj. Potem bodo vsaj slovenski deželni poslanci imeli proste roke in jim ne bo treba prenašati onih namrdnenih obrazov in razjarjenih pogledov, ki spremljajo vsako besedo Grafenauerjevo, ki jo izreče za slovensko stvar v deželnem zboru.

Kakor kažejo sedanje razmere, bo vprašanje deželnozbornskih volitev tudi ena izmed onih točk, o kateri bodo šla mnenja koroških Slovencev narazen. Je ena stran, ki vidi bodoči paradiz koroških Slovencev edinole v nemškem krščanskosocialnem jarmu, druga pa, ki odločno zahteva samostojno, samozavestno delo, židajoča na slovenski narodni ponos in prepričanje, da je koroški Slovenec že dovolj časa hlapčeval in hodil za drugé po kostanj v ogenj. In katera ima upati več uspehov?

Morda se še posreči sedaj prvi, ker je še na krmilu, rešiti svojo ladjico v varni pristan deželnega zbora, ako se vrše volitve po starem volilnem redu, novi volilni red pa prinese brez dvoma zmago narodni stranki in ž njo novo življenje koroškim Slovence.

Pa ali bo imel narod kaj dobička od tega?

Imel ga bo!

Vse dosedanje kumovanje z nemškimi krščanskimi socialci ni prineslo koroškim Slovencev niti najmanjše koristi niti v narodnem niti v gospodarskem oziru, pač je bilo najboljša priprava za njihov končni narodni pogin. Dosedanja politika koroških Slovencev je edinole utrjevala v Nemcih prepričanje, da Slovenci sploh niso resni nasprotniki, s katerimi bi bilo treba temeljito računati, v Slovenceh pa zavest, da so izgubljeni, da je vse delo zastoj, da se bo do „smrti“ že priribalo, potem pa tako ni ne Slovencev in ne Nemcev. Stranka pa, ki si je zapisala na svojo zastavo odločno, brezobzirno narodno delo, bo izbila iz naroda to mrtvilo, in možje, ki jih bo poslal probujeni narod v svoje zastope, bodo z enako brezobzir-

LISTEK.

Spomin.

Spisal Edvard Furlan.

Nenadna smrt gospe Klopčeve je provzročila po vsem mestu veliko vznemirjenost in veliko govornice. No, to ni nič čudnega. Saj vendar vplivajo na nas najbolj vsakdanji dogodki, ki vežejo in družijo toliko in toliko ljudi, ki bi se sicer ne poznali, ali pa hodili molče drug mimo drugega. Življenje bi bilo neizmerna puščava, dolgočasna in pusta, življenje bi oklepalo in težilo ljudi kot nezno breme, da ni smrti. V večnem življenju bi se ljudje dolgočasili do smrti. Tako pa je poskrbela narava v veliki in polni meri, da se ne naveličamo živeti, ker vidimo ponoči in podnevi odprte grobove pred seboj.

Tako se je godilo tudi zdaj. Meščanke so govorile o lepem življenju, ki bi ga še lahko uživala Klopčevka, govorili so o denarju, o njenih posestvih, o mrtvoudih, zalitju in drugih nenavadnih smrtnih slučajih. Pretéhtale so vse dobre in slabe strani pokojnice in končale z vsakdanjim vzdihom, ali s fatalistično opazko.

Prišel je prejšnji dan tudi njen sin, ki je živel dolgo časa v inozemstvu. Po mestu so meščani trdili, da

mati sploh ni zanj vedela, da je bil kot izgubljen sin, da ga je razdedinila, ker se je hotel oženiti z dekle. Pravili so, da se je pred smrtjo sprijaznila ž njim. Menili so, da ga je prignala gotovo neka temna predslutnja iz tujine, da je imel takozvane predspomine.

To je obravnavala baš četvorica gostov v krčmi „Pri zlatem levu“. Bili so vsi srednje izobraženi, še napol starinskega duha. Pogovarjali so se o spominih. Bili so o njih iste misli, ugovarjal ni nihče.

„Vi torej verujete v spomine?“ se oglasi debel, inteligenten gospod pri sosednji mizi, ki je poslušal že dalj časa njih pogovor.

„Jaz ne,“ je dostavil. „Smatram jih za vražo, kot jih najdete in poznate dovolj.“

Vzbudil je pozornost, in razvila se je vsestranska debata.

„Sicer ne tajim nikakor neke nadnaravne vezi, ki veže sorodne duhove celo neznanih si ljudi in ki traja dalj časa kot okorna, sirova materija. Nekaj je na stvari vsekakor, dasi je to z večine samo bolesten pojav nadnormalno razvitih, do bolestenosti finih živcev. Ali pa ni človek baš v takih trenutkih sprejemljiv za skrivnostne pojave enostranskega življenja, in ali ni uprav v takih trenutkih tudi sila težko dognati, jeli na vsem kaj istine, ali je samo utvara, himerična prikazen?“

Poznal sem več takih oseb, njih usoda pa je bila zgodnja bolehavost in oslabelost živcev v toliki meri, da so postali v kratkem žrtev smrti ali pa blaznice. Neki stud nad vsakdanjostjo, nervoznost in prenasičenost vsega označuje navadno take ljudi.“

„Dovolite,“ se oglasi eden od omizja, „jaz vam lahko navedem stvari, ki si jih naravnim potom nikakor ne morete razložiti. In o meni vendar ne morete trditi, da nisem zdrav, ker nervoznosti in sploh nikake bolezni poznal nisem do danes.“

„Mogoče! Vendar treba pomisliti, kako radi pripisujejo ljudje vsakemu naključju nadnaraven pomen, tudi takemu, ki bi se dal popolnoma naravno razložiti.“

„Resnica. In zato jaz sam ne verujem nikomur takih zgodb. Edino samemu sebi zaupam, in ravnotako si ne dam dopovedati, da nisem bil v popolni oblasti svojih čutil, kadar sem se srečal z drugim svetom...“

„Zanima me. Govorite! Zefka, daj vina, da se ne bo zdelo, da sede babe okoli mize.“

Zgodilo se je torej meni. In zdavnaj. Bil sem oženjen prvo leto, in ostalo mi je vse tako v spominu, kot da se je dogodilo nočoj. Svojo ženo sem ljubil neizrekljivo, in baš zato sem ji ostal zvest še po smrti...“

Izpil je čašo vina ter potegnil po čelu, ki je ostalo brez gub navzlic belim lasem na temenu. Inteligentni gospod se je lahko smehljaj ter objemal svoj kozarec.

nostjo, s kakršno so dosedaj pitali očitni in zavrtni nasprotniki koroške Slovence, dosegli gotovo najmanj spoštovanja nasprotnikov.

Kogar se pa spoštuje, se ga ne meče pred vrata!

Krpaj, brate, krpaj!

„Čini, što možeš, krpaj, ako ne znaš šiti. I tako, moj prijatelju, ja krpam, a moja utjeha u tom stoji, da i krpana haljina može biti poštena.“

„Slovenija“, št. 2., z dne 24. oktobra 1907 po Kr. r.

Brate, krpaj, ako ne znaš šiti! — Pametna, lepa beseda najde pametno, lepo mesto, ali bogme da bi se obrnil pesnik-velikan Preradović v grobu, ako bi izvedel, da je priobčil „Modeblatt ljubljanske frakarije“ zgoraj citirane njegove besede; obrnil bi se pa trikrat, ako bi vedel, čegavo „haljino“ hoče krpati naša mila „Slovenija“.

Že zadnjič smo omenili, kako divno je ta dična naša prijateljica z mestnega magistrata sama izdala pravi namen prireditve I. vseslovenskega trgovskega shoda, trkajoč se na junaške svoje prsi in vzklikajoč: „v nedeljo smo torej zopet enkrat manifestirali“, seveda mi, kar je naša ponižnih, a vendar odločnih služabnikov edinozveličavne liberalne ideje, mi, ki „ne znamo šiti“, mi, ki krpamo, pa celo krpati ne znamo, mi, ki smo mi, ter hočemo ostati samo mi. Danes nas pa še prav posebno zanima zgoraj citirani zaključek „besedam, katerim naj slede dejanja.“

Resnica je torej, da našim gospodom liberalcem šivanje nikakor ne gre od rok, saj sami to priznavajo sedaj očitno. Sicer se je to zgodilo sedaj prvič, kajti dosedaj smo vendar še vedno čuli, koliko dobrega, koliko koristnega in ne vemo, kaj in koliko vse „kakšn—ega“ je storila liberalna stranka za slovenski narod v celoti in za vsakega posameznika posebej; na, tu pa naenkrat priznanje, da — „ne zna šiti“. Zlata vredno priznanje!

Torej le na dan z resnico, gospoda, da je bilo vse vaše dosedanje vpitje — goli humberg, da niste storili ničesar, ker niste znali, ker tudi znati niste hoteli. Varali ste ljudstvo z lepodonečimi frazami o svobodi in napredku, a ves ta vaš napredek in vsa ta vaša svoboda je koristila edino le vam samim, kajti stekala se je v vaših žepih. Smetano ste posnemali vi, ljudstvo pa pitali s polivko, katero ste skuhalo „procul negotiis“ ob penečih čašah šampanjca. Ej gospoda, vtepati se vam je temeljito začela ta vaša „narodnogospodarska politika“, tako zelo, da morate sedaj drgniti kljuko tuintam in celo beračiti za „haljino“, da bi si jo okrpali, in z okrpano pokrili svojo liberalno goloto. Da, gospoda, niti svoje „haljine“ nimate več, ker — niste znali šiti.

Vse je šlo, vse je odpadlo, in v tej hudi stiski ste vrgli svoj poželjivi pogled po stanu, kateri naj bi vam pomagal iz zadrege (Tako ste včasih imenovali gospodarske zadrege!), ker je ta stan vpliven, ker ima lepo bodočnost. Padli ste po slovenskem trgovstvu in kar po celem. Ta naj bi vas dvignil iz blata, ta naj bi vam pomagal na noge. In kako previdno, naravnost mojstrsko ste si izmislili svoj načrt. V „Merkurja“, ki je bil pravzaprav ustanovljen kot strokovno društvo trgovskih uslužbencev, ste znali vrniti svoje pristaše iz principalskih krogov, društvo je izgubilo svoj pravi značaj in trgovski značaj, v katerega obrambo je bilo društvo ustanovljeno, je ravno po društvu moral postati vaš bodoči politični prometni kapital. Dobro ste računali, ali zdi se nam, da vendar niste — znali šiti.

„Bilo je zdavnaj! In zima je bila. Elza je bila moja soproga in tisti čas boleha. Bila je sicer že izza mlada rahlega zdravja. Njeno lice je bilo svetlo in prosojno kot opal, in njene oči globoke in široko zleknjene, gledale so rlaho in kot zamaknjene v nezmerno daljo. Tisto noč nisem spal pri njej, temveč na drugi strani hodnika v gostinjski sobi. Ves večer sem nečesa pričakoval, bil sem nemiren, in vsak hip se mi je zdelo, da imam nekaj pred seboj.“

Ugasnil sem luč in hotel zaspati. A bilo mi je, kot bi me gledalo neznano bitje iz teme, ki je bila črnejša od noči. Premetaval sem se po postelji, in se slednjič obrnil proti zidu in zaprl oči. V tistem trenutku je puhnila vame kot led mrzla sapa, streslo me je po vsem telesu, in objela me je nenadoma takšna groza, kot jo mora človek občutiti samo tedaj, kadar stoji pred pojavom, ki je popolnoma neumljiv njegovemu razumu. Leden strah me je prevzel vsega, in zona, temna in grozna me je sprehajala.

Enakega strahu nisem doživel ne prej, ne pozneje nikdar, in je mogoče samo tedaj, kadar naša notranjost, naša duša sluti nepričakovano bližino tujega, neznanega bitja.

To stanje je trajalo morda samo dve sekundi, a v tem času sem preživel več strahu kot vse svoje življenje.

Ko ste si „zagotovili“ „Merkurja“, ko ste si tako za silo okrpali svojo izposojeno razstreljeno strankarsko „haljino“, šli ste dalje, kajti zaplat jo še mnogo manjkalo, in preudarili, da vam je mogoče s pomočjo „Merkurja“ morebiti z enim velikim „štihom“ zavarovati lepoto svoje vnanjosti — hotelo se vam je vsega slovenskega trgovstva, kajti prava lakota se pokaže med jedjo. Sklicali ste vseslovenski trgovski shod, ogrnili haljino popolnega brezstrankarstva, nastavili limanice in vjeli ste kalina — sebe samega. Da bi vsaj znali molčati, pa še tega ne znate! Ali mislite res, da je slovensko trgovstvo, katero ste sami na shodu tako zelo slavili kot inteligentno in svobodomiselnost, tako neumno, da se vam bo potem, ko izblebetate, za kaj se vam pravzaprav gre, vleglo pod noge, da boste po njegovem telesu zopet splezali na višek, s katerega vas je vrgla vaša oholnost in lenoba! Ne, slovenski trgovec je toliko trgovec, da se ne spušča v tak brezmiselniriziko!

Ne, niste znali šiti, niti krpati niste znali! Strgani ste!

„I krpana haljina može biti poštena.“ — Res je, ali v vas ni poštenosti, in vaša politično haljino ste sneli nekje s kljuko, da niste vprašali prej, čegava je: kar je v vas dobrega, je od drugod, ali večino vsega ste pokvarili, raztrgali. Sedaj pa iščete zaplat, krpate in krpate, ali luknje so vedno večje in večje — na preležanemu blagu ne drži več niti najboljša zaplata. Verujemo vam, da nimate pravih talentov za krojaštvo, da bi izpoznali ta svoj nedostatek, ali potolažite se, ako se sami ne izpoznate, pojasnili vam bodo drugi: da se taka beračija, kakor je vaša, nikakor ne da več za krpati!

Politični pregled.

Državni zbor.

V ponedeljkovi seji je vložil posl. Hribar predlog, da se pomakne Ljubljana v višji razred za aktivitetne doklade državnih uradnikov, posl. Gostinčar pa predlog, da se regulirajo odtoki Cirkniškega jezera. Dalje so bili vloženi predlogi zastran uvedbe obligatnega cepljenja koz, glede reforme tiskovnega zakona, v zadevi splošnega dohodninskega davka.

Začetkom ponedeljkove seje je izrazil predsednik Weisskirchner ob pritrjevanju zbornice sožalje italijanski vladi in parlamentu vsled potresne kstastrofe, ki je zadela kalabriško pokrajino. Nato je zbornica nadaljevala nagodbno debato, v kateri so nastopili nem. napredujak dr. Urban, Rusin dr. Levicki, grof Sternberg in nem. nacionalec Kaiser. Bila je to prva seja v tem zasedanju, ki je potekla mirno.

Posl. Urban je opozoril na dejstvo, da se nagodbena predloga skiticuje večkrat na cesarske naredbe, ki imajo v smislu § 14. osnovnih zakonov le provizorično zakonito veljavo. Rusin Levicki je označil ves dinastični sistem za zločin na avstrijskih narodih in na monarhiji. Izrekel se je za preustrojitev Avstro-Ogrske v federacijo svobodnih narodov in končno izjavil, da bodo Rusini iz teh političnih, kakor tudi kot zastopniki kmečkega naroda iz gospodarskih razlogov glasovali proti nagodbi.

Začetkom torkove seje je nastopil v nagodbni debati ministrski predsednik Beck, ki je pobijal pomisleke proti pogodbeni obliki trgovinskega in carinskega dogovora. Namesto trgovsko-carinske zveze stopi po novi nagodbi trgovsko-carinska pogodba, ki vsebuje v stvarnem oziru isto, kar poprejšnja zveza; le oblika je druga. Beck je opozoril, da se v nagodbenem zakonu iz leta 1867. nikjer ne izključuje pravna oblike pogodbe in da je predstavljala dosedanja trgovska in carinska unija formalno tudi pogodbo.

Ta strah pred nevidnim nebitjem me je zopet minil nenadoma, kakor je prišel. Sklonil sem se pokoneu in čutil sem, kako mi hladna rosa znoji čelo. In v tistem trenutku sem zagledal svojo ženo, ki je stala sredi sobe, ne da bi slišal, kdaj je stopila k meni. Bila je v nočnem krilu.

„Elza!“

Ni odgovorila in ugasnila kot luč. Planil sem pokonec in na sredo sobe, kjer sem zagledal poprej postavljeno svojo soprogo, a ničesar ni bilo. Ne sledu, ne glasu. Napravil sem luč in se odpravil k Elzi. Našel sem jo v postelji, in ko sem ji pogledal v oči, me ni videla, in izraz njenega lica je bil taisti, kakor sem ga videl malo prej v svoji viziji.

„Elza!“

Štresnila se je in me pogledala. Začudila se je, kako da pridem tako nenadoma k njej. In ko sem jo vprašal, ako ni bila malo prej v moji sobi, se je čudila še bolj in odgovorila, da je pač mislila name in ji je bilo dolgčas po meni.

Nisem ji povedal, da sem jo jaz videl, nisem ji hotel vzbujati strahu in slutenj. In osem dni pozneje je moja žena umrla. Ugasnila je kot sveča. In od tedaj živim sam, edino spomin nanjo nosim seboj.“

Glede pogodb z drugimi državami, ki jih je doslej podpisoval le vnanji minister, je razložil min. predsednik, da je tudi doslej sklepal vnanji minister mednarodne trgovinske pogodbe le sporazumno z obema vladama in da novouvedena kontrasignacija obeh vlad izraža le pravico soodločanja, ki je pravno in dejanski že doslej obstojala. Glede na hrvaško zahtevo, da se pripusti k sklepanju nagodbe kot tretji kompaciscent tudi Hrvatska, je dejal Beck, da je tozadevna zahteva viseče vprašanje ogrsko-hrvaškega državnega prava, v katero se Avstrija nima pravice vtikati. Za nas da je merodajen le avstrijski nagodbeni zakon in ta pozna le dva kompaciscenta: avstrijski in ogrski državni zbor. Glede rentnega bloka in kvote je izjavil Beck, da je treba pri oceni nagodbe držati vsaksebi; določbe glede bločne rente vsebujejo tudi kompenzacijo za ugodnosti, ki jih je prejela Ogrska — dolžnost, da plača Ogrska svoj donesek k državnemu dolgu.

Posl. Straucher se je v dveurnem govoru pečal s posameznimi točkami nagodbene predloge, zlasti z razsodiščem; končno pa se je zavzel za ravnopravnost židov v tej državi. — Češki soc. dem. Modraček je označil nagodbo v gospodarskem pogledu za malovredno, izjavil pa je dalje, da soc. demokracija tudi iz političnih razlogov ne bo votirala nagodbe, ker v sedanjji ogrski vladi ne vidi legitimirane zastopnice ogrskih narodov. — Za češkim agrarcem Udržalo m povzame besedo posl. Laginja najprej hrvaško; nemško nadaljuje označuje dualizem, ki je hrvaški narod raztelesil na nesrečo avstrijskih narodov. Dejstvo, da nagodba prizna Ogrski samostojno državnost je dalekosžnih posledic za Hrvate. Ogrsko-hrvaška nagodba z l. 1868 sicer ni pravno veljavna. Denimo, da je veljavna, tedaj določa za vsa nadaljna pogajanja postavno sodelovanje Hrvatske. Predloga bi morala biti izgotovljena tudi v hrvaščini in podpisana od bana. Govornik povdarja dalje, da železniška zveza z Dalmacijo ni niti z besedico omenjena v nagodbenih predlogah, ter napravlja Hrvate vsled starih izkušenj nezaupne. Jugoslovanski klub zavzame svoje končno stališče šele po preciznih pojasnitvah vlade. Nato sta govorila še član Poljskega kola Abrahamowicz in vsenemec Iro.

Podržavljenje idrijske realke!

Glede podržavljenja idrijske realke vzdržujemo svoje poročilo v polnem obsegu. Stvar je zrela in država prevzame že s prihodnjim šolskim letom realko v svojo režijo.

Delegacijsko zasedanje.

Delegaciji bodeta sklicani letos 27. decembra na Dunaj. Kot prva točka bo pripadla delegacijam rešitev skupnega proračuna, glede katerega se je nedeljski ministrski svet sporazumel. Zasedanje se bo raztegnilo na mesec januar.

Zvišanje vojaških zahtev.

Te dni so se vršile konference v svrhu ugotovljenja proračuna skupnih zadev za l. 1908. Kakor se glasi oficialno poročilo, se je doseglo popolno sporazumljenje med obema vladama in skupnimi ministri Številke skupnega proračuna, ki se predloži meseca decembra delegacijama, še niso znane, pač pa je znano, da so se povišale skupne vojaške zahteve za okroglo svoto 10 milijonov kron. To zvišanje se utemeljuje s tem, da se rabi za izboljšanje topništva približno 4 milijone kron, da so se podražila živila in krma in da je treba postaviti letos v proračun drugi obrok za zgradbo novih bojnih ladij ter je ta obrok večji od lanskega. Vojno ministristvo je zahtevalo v celem zvišanje 20 milijonov kron, ker namerava urediti častniške plače, kar bi stalo okroglo 9 milijonov kron. Največ na željo ogrskega ministrskega predsednika dr. Weckerla, ki je opozarjal na slab vtis, ki bi ga naredila ta zahteva na ogrski državni zbor, ki mora že takointako dovoliti povišano kvoto, se je opustil za sedaj namen regulacije častniških plač. Ravnotako pa tudi avstrijska vlada ni bila preveč navdušena za tako občutno povišanje skupnega proračuna, posebno pa v sedanjem času ne, ko niti nagodba še ni zagotovljena.

Gibanje v „Poljskem kolu“.

V katoliškem centru „Poljskega kola“ se je izvršil razkol med krščansko-socialno skupino Stojalowskega in konservativno strujo, ki jo vodi poslanec Pastor in kateri pripadajo večjidel duhovniki. Pastorjevo krilo se je priklonilo narodnim demokratom.

Češka kriza.

Oba češka ministra dr. Fořt in dr. Pacak sta podala demisijo, katera se predloži v kratkem cesarju, pa se ne reši prej, dokler ne bo mogoče imenovati jima naslednikov. Dr. Fořt in dr. Pacak sta storila vse, da bi se zjedinele vse češke parlamentarne stranke v en skupen češki klub, kateri naj bi potem enotno nastopil v zadevi avstrijsko-ogrsko nagodbe. Dosegla se je sicer rahla zveza med češkimi strankami, ali zastopniki strank so zahtevali v kompenzacijo privolitve nagodbe od ministrskega predsednika Becka, da jim zagotovi uresničenje čeških narodnih zahtev. Ker je pa ministrski predsednik odklonil njihove zahteve, sta oba češka ministra izvajala posledice ter v sporazumu z mladočeškimi klubom podala demisijo. Ekse-

kutivni odhod mladočeske stranke se je zahvalil obema ministroma za njuno požrtvovalno delo ter odobril njuno demisijo.

Bolgarska.

V ponedeljek se je otvorilo ob navzočnosti kneza Ferdinandova bolgarsko sobranje. V prestolnem govoru se poudarja, da vlada v deželi mir in red. Razmere Bolgarske napram sosednjim državam in velesilam so najboljše. Vlada se trudi z vsemi dovoljenimi sredstvi, da bi dosegla izboljšanje razmer v Macedoniji ter tako pomogla rojakom na turških tleh do boljših razmer. S tem bi bilo tudi konec večnim nemirom, ki razburjajo duhove v Bolgariji in dajejo vedni povod vnanjim krogom za razne obdolžitve. Vlada obljublja več predlog v povzdigo narodnega gospodarstva.

Kakor znano, je pred meseci odpustila bolgarska vlada večino vseučilišnih profesorjev ter zatvorila vseučilišče. V nedeljo se je vršil vsled tega v Sofiji protestni šoh, katerega se je udeležilo do 10.000 ljudi. Sklenila se je resolucija, v kateri se zahteva, da se zopet otvori vseučilišče, da se mu podeli avtonomija in da se zopet namestijo prejšnji profesorji.

Volitve v rusko dumo.

V nedeljo so se začele volitve v rusko dumo, in sicer v 53 okrožjih, katera skupaj volijo 330 poslancev. Do ponedeljka zvečer je bilo znanih 206 izidov. Volilni boj je bil hud, a kakor kaže dosedanji izid, bodo imele večino vladne stranke. Izmed zgoraj omenjenih 206 poslancev jih pripada 90 monarhističnim strankam, 71 oktobrski in zmerni stranki, 1 zvezi mirnega razvoja, 15 kadetov, 6 mohamedancev, 6 socialnih demokratov in 17 levičarjev.

Upor na Koreji.

Japonska si je Korejo že popolnoma prilastila. Cesar korejski, ki stoltuje v Soulu, je le igrača v rokah Japoncev. Vse to, posebno pa stroga disciplina, katero hočejo izvesti Japonci v Koreji, je bilo povod, da se je začela vstaja med domačini, kateri so se v zadnjem času priključile tudi provincije, v katerih je dosedaj vladal mir. Vlada je izdala stroge naredbe proti vstašem in njihovim pomagačem, ali vse to ne pomaga nič. Dan zadnem se vrše praske med vladnimi četami in vstaši. Japonska bo imela dovolj opraviti, preden si bo popolnoma umirila Korejo.

Dnevne vesti.

Gimnazijsko vprašanje v Ljubljani rešeno.

Kakor se je danes, v torek, brzojavno sporočilo z Dunaja, je imenovan ravnatelj I. državne gimnazije v Ljubljani g. dr. Lovro Požar, bivši ravnatelj višje dekliske šole v Ljubljani in sedaj profesor na II. državni gimnaziji. S tem je torej rešen vsaj en del tega tako važnega vprašanja. Vlada je končno vendar spoznala, da ne gre tebi nič meniti prezirati pravice slovenskega naroda, ter imenovala ravnateljem na tem zavodu Slovenca. Da bi peli bogve kako hvalo zato dunajski vladi, nimamo nikakega povoda, kajti storila je le to, kar ji je nalagala pravičnost po vseh onih škandaloznih dogodkih, ki jih je proizzvalo svoj čas vprašanje imenovanja ravnatelja na tem zavodu. Proftova afera je storila tolik vtis na slovenski narod, da mu ne bo kmalu izginila iz spomina. Pričakujemo seveda sedaj tudi, da se v najkrajšem času reši v enakem zmislu vprašanje razdelitve I. državne gimnazije, namreč da ostane zavod tak, kakor je bil dosedaj, nerazdeljen. Imenovanje ravnatelja Slovenca menda vendar ne bo morda le nekaka tolažba za nameravano razdelitev v slovensko in posebno nemško gimnazijo? — Ko je bilo to poročilo že postavljeno, prejeli smo še nadaljne vesti o rešitvi tega vprašanja. Vlada se je namreč odločila nemške spodnje štiri a-oddelke I. državne gimnazije ločiti od tega zavoda ter jim dati posebno samostojno pedagogično-didaktično vodstvo. Za voditelja je imenovan profesor I. državne gimnazije Aleksander Pucsko. V administrativnem oziru so podrejeni ti razredi ravnateljstvu I. državne gimnazije, namestijo pa se v Waldherrjevi hiši. Počenši s šolskim letom 1908/9 se začne ta zavod postopno razširjevati v popolno višjo gimnazijo s samonemškimi učnim jezikom. Obe dosedanji gimnaziji v Ljubljani ter gimnaziji v Kranju in Novemestu se polagoma poslovenijo, t. j. uvede se slovenščina kot učni jezik pri vseh predmetih razen pri nemščini, zgodovini in zemljepisju ter matematiki v zgornjih razredih. Učne moči se nameščajo samo take, ki imajo tudi izpit iz slovenščine kot učnega jezika. — Tako poročilo. Ljubljana torej dobi samostojno nemško gimnazijo; 5% kranjskega prebivalstva, ki se smatra za nemško, bo imelo dve popolni gimnaziji, eno v Ljubljani, drugo v Kočevju, 95% ostalega slovenskega prebivalstva pa štiri enake zavode, za katere se obljubljuje „polagoma“ poslovenjenje. Pač je naš list svoječasno, ko je neki B. v „Slovenecu“ namigaval enako rešitev gimnazijskega vprašanja, dobro slutil, da je stvar že gotova, in

sedaj res stojimo pred neovrgljivim dejstvom. Nemška gimnazija v Ljubljani je zagotovljena, kompenzacija zato pa še visivo visoko v zraku. Saj vemo, kaj se bo še vse navajalo kot vzrok, da so obljube „še vedno“ neizvedljive: saj ni učnih knjig. In res se gospodje, ki „pišejo“ slovenske učne knjige, pripravljajo k temu delu kakor bolnik iz postelje, in brez dvoma se ne moti tisti, ki je dejal, da je Prešeren mislil najbrž na te gospode, ko je zapisal ono o „dihurju“. Skratka Nemci bodo imeli svoj zavod, Slovenci jih pa še dolgo ne bomo imeli. Za danes omenjamo le toliko, prihodnjič izpregovorimo obširnejše o tej stvari. Rečemo le toliko, da je taka rešitev tega vprašanja vskljud ugoditvi slovenske zahteve po slovenščini kot učnem jeziku vendarle še udarec Slovincem v obraz, samo da so ovili udarjajočo pest z omotom, češ da ne bi zabolelo. Ali udarec je žaljiv, pa naj zaboli, ali pa ne!

— **Beležimo.** V zadevi belokranjske železnice in potovanja zastopnikov „Jugoslovanske zveze“ v Budimpešto iznova poroča sobotni „Slovenec“: „Neomajena resnica je, kar je „Slovenec“ dosedaj trdil: Beek je v petek teden radi Hribarjevega potovanja v Budimpešto in v torek radi ravno tako velike nerodnosti, da je Hribar podpisal obstrukcijski predlog Rusinov, se silno hudoval nad „Jugoslovansko zvezo“. Priče za to in da „Narod“ laže so: dr. Ploj, dr. Rybar in dr. Ivčević. V „Jugoslovanski zvezi“ je needinost. A priori za opozicijo proti nagodbi sta Srba, Biankini s pristaši „Narodnega Lista“ se jim pridružuje. Za nagodbo delajo Ivčević, Ploj in Vuković.“ — „Slovenec“ je trdil, ko je prvokrat priobčil vest o „Beckovem hudovanju“, da je belokranjska železnica vsled omenjenega pohoda v Budimpešto v nevarnosti, v zadnji sobotni številki pa poroča, da se železnica gotovo začne graditi že prihodnje leto. Stvar se torej začenja jasiti.

— **Belokranjska železnica** je postala povod nekravemu dvoboju med „Slovincem“ in „Slov. Narodom“. Eden kakor drugi si svoji zaslugo za njo. Na eni strani Plantan - Hribar, na drugi Šuklje - Šusteršič, kateri slednji ima zasluge za vse, kar uživamo dobrot Slovinci. Stvar je pa čisto enostavno ta-le. Belokranjsko železnico in njeno zvezo z Dalmacijo bodo ustvarili zgolj višji državni oziri, ko bi teh ne bilo, bi vsi Šusteršiči pred Beckom in Weckerlom se lahko tudi sto let na glavo postavljali, pa bi Slovinci — pomislite vendar, kaj še je država bila dala Slovincem zaradi Slovincem — Belokranjske železnice še ne dosegli. Zato se nam pa vidi prepir med „Slovincem“ in „Slov. Narodom“ poleg vse malečnosti in smešnosti tega boja, kakor bi si oba vredna se bratca hotela osvojiti izvor solnčnega žarka. Glejta, da Belokranjske železnice s svojo otročjo nepremišljenostjo še ne zaigrata!

— **O mestni hranilnici** smo v predzadnji številki povedali nekaj bridkih resnic. Tudi njenega ravnatelja g. A. Svetka smo izročili ostrim, a skozinskoz pravičnim ocenim. Dopis nam je došel od uglednega sotrudnika iz meščanskih krogov. Zategadelj izjavljamo, da uradništvo Mestne hranilnice ni z dopisom v pravnobeni zvezi.

— **Koncertov „Glasbene Matice“** da se ne udeležuje deželni predsednik Schwarz, tako so ljudje opažali v nedeljo pri koncertu Fr. Ondrička. Navsezadnje je vse enako, ali čuti g. deželni predsednik potrebo udeleževati se na višku umetnosti stoječih koncertov Matičnih, ali pa se odreka temu užitku. Mislimo pa, da je nekako njegova oficialna dolžnost, da se jih udeležuje, tembolj, ker ga skoro ni koncerta nemškega filharmoničnega društva, ki bi ga ne posetil dež. predsednik. To nam daje mnogo misliti in marsikaj nam postaja umljivo!

— **Ondričkov koncert.** Kaj je Ljubljana? Stolno mesto kronovine Kranjske, narodno in kulturno središče cele Slovenije, mesto z izobraženim, za vse lepo in dobro najdostopnejšim prebivalstvom itd. itd. In kaj je še Ljubljana? Najbolj filistrsko, najbolj pilharsko, najzakotnejše mesto brez zanimanja za kaj res lepega, za kaj res umetnega. Ondričkov koncert in — prazna dvorana. Čudno, da umetniku niso počile vse strune na goslih, ko je videl kako „velikansko“ zanimanje vlada v slovenski stolici za umetno glasbo. Ako bi bilo morda napovedano, da bo tu ali tam kak mehač raztegal svoj meh, da bo obenem kaka „vinska trgatev“ ali kaj podobnega, halo, ali bi bilo udeležnikov, da bi se vse trlo, in nikomur bi ne bilo žal kronic, čeprav bi bilo tudi 27. v mesecu. Sicer pa popolnoma resno svetujemo „Glasbeni Matici“, da v bodoče prireja take koncerte res v prvih dneh po prvem, ne garantiramo pa tudi za tedaj ne, da bi se obnesli bogve kako sijajno, kajti Ljubljančan gre v začetku in proti koncu meseca z enakim zanimanjem na svoj cviček ali vipavček, h koncertu pa le tedaj, kadar se ga izogniti ne more. — O izvajanju koncerta samega govoriti se nam zdi nepotrebno in si tudi ne prisojamo kritike o njem: Ondričkovo ime že samo ob sebi zadostuje. Navzoče občinstvo je z burnim ploskanjem skušalo vsaj nekoliko nadomestiti praznino dvorane. Radovedni smo le, kak vtis mora zadobiti umetnik Ondričkove slave ob takih okolnostih o naši beli Ljubljani?! Z druge strani dobivamo sledeče poročilo: Koncert Frana Ondrička nam je podal iz-

reden glasbeni užitek. Občudujemo pri Kocianu ali pri Kubeliku do neverjetnosti izvedeno tehniko, toda le malo je virtuozov na svetu, ki bi svoji nedosežni tehniki zamogli pridajati tako očarujočo milino glasu, kakor ga ravno iz svojih gosli izvablja Ondriček. On ostane pač stari mojster, do kojega višine vodi mnogo stopenj, a le malokdo pride vrhu njih. Izvrstnega spremljevalca ima g. Ondriček v g. Fameri, ki se je pri koncertu odlikoval tudi kot solist. — Koncert je bil žal slabo obiskan. Res, da je bilo zvečina le glasbeno izobraženo občinstvo ljubljansko navzoče, a ravno to kaže, kako malo je še te izobrazbe pri nas. Eni pravijo, da je vplival konec meseca; mislimo, da ne. Zakaj, če bi bil napovedan kak „variété“ ali kak kostimiran ples frakarskih otrok, pa smo prepričani, da bi naši Slovinci napolnili veliko dvorano „Unionovo“ prav do zadnjega kotička — četudi koncem meseca. Prazna dvorana prilikom Ondričkovega koncerta je pristna fotografija velike revščine naše inteligence.

— **Slovenska trgovska šola v Ljubljani.** Kakor poroča „Slovenec“, je bila včeraj, v torek, deputacija „Slovenskega kluba“ pri ministrskem predsedniku in naučnem ministru v zadevi ustanovitve višje trgovske šole v Ljubljani ter zahtevala ustanovitev te šole že z začetkom šolskega leta 1908/9. Oba ministra sta baje izjavila, da je vlada pripravljena, kolikor se nje tiče, storiti vse, da se ustanovi slovenska trgovska šola v Ljubljani in se pouk začne že s prihodnjim šolskim letom. Ako dežela ustanovi šolo, jo bo vlada izdatno subvencionirala in podpirala. Stvar deželnega odbora je, da stopi čim prej v tej zadevi v dotiko z vlado. Tako bi bila torej trgovska šola v Ljubljani zagotovljena, ako — ne bo deželni zbor s svojo obstrukcijsko boleznijo zopet vsega pokvaril, kakor je že marsikaj, kar bi bilo v neizmerno korist prebivalstvu. Ob tej priliki se bo pač jasno pokazalo, komu je v resnici mar blagor ljudstva, ne pa lastnega dobička, kajti obstruirati take nujne narodove potrebe bi značilo naravnost nesramno se norčevati iz naroda. Stranka, katera bi se drznila storiti kaj takega, pač zasluži, da se jo s pasjim bičem izžene iz deželnega zbora.

— **Shod perotinarjev.** V nedeljo se je vršil v dvorani Mestnega doma v Ljubljani shod perotinarjev in rejcev malih domačih živali. Udeležba ni bila ravno preveč velika, ali ipak je pokazala, da vlada dosti zanimanja za to panogo narodnega gospodarstva med našim narodom. Predsednik društva perotinarjev gosp. Lehmann otvori shod ter po običajnih pozdravih poda društveno poročilo. Društveni namen je povzdigniti rejo perotnine in drugih majhnih domačih živali. Društvo, katerega sedež je v Tržiču, posluje eno leto ter je v tem letu doseglo že lepih uspehov, da se je prebivalstvo okrog Tržiča poprijelo reje kunccev. Društvo posreduje nakup plemenjakov, prireja poučna predavanja, hoče ustanoviti zavod za rejo plemenjakov, prirejata razstave in učna potovanja. Sprejme se resolucija, ki pozivlja merodajne faktorje, da podpirajo društvo in pa skrbe, da se ustanovi glavni društveni zavod. Nato je govoril ravnatelj kmetijske družbe g. Pirc o pomenu perotinarstva v narodnem gospodarstvu. Število kuretnine v naših krajih znaša 1,138 393, druge perotnine pa 119.155 (po štetju l. 1900.). Jaje se pridobi v enem letu približno 86 in pol milijona, od katerih se jih proda do 50 milijonov. Piščet se proda do 1 in pol milijona. Perotnina nam donša potemtakem 3 in pol milijona kronic na leto. Ako bi prekupei ne vtaknili za svoje mešetarenje precejšnji del te vsote v svoj žep, bi naš kmet imel lep dobiček od perotinarstva. Perotinarstvo je torej zelo važna panoga narodnega gospodarstva. G. živinozdravnik Miklavčič je nato razpravljal o higijeni za perotnino in drugo malo domačo žival. Treba je snažnosti, zračnosti, svetlobe čiste, in primerne hrane itd. Posebno je grajal pitanje, pri čemur se tlačijo živali hrana v želodec, katere leta ne more prebaviti. Perotinarstvo zahteva premišljenega ravnarja. G. Lehmann je nato dokazal, kako dobičkonosna je reja perotnine in drugih manjših domačih živali. Cena jaje je od 6 do 8 vin. 50 jaje povrne stroške krme za eno kuro, katera vrne izdatke za pičo s 140 do 160%. 100 kokoši da na leto dobička do 400 kron. Potrebno je ustanoviti v Ljubljani zadrugo za izvoz jaje. Ravno tako je dobičkonosna reja kunccev. Na Francoskem n. pr. iztržijo za kunce 160 milijonov mark na leto, skoraj ravno toliko tudi v Belgiji. V Avstriji je reja kunccev posebno razvita na Moravskem. Sprejme se resolucija, ki zahteva od merodajnih činiteljev podpore in pospeševanja maloživinoreje. G. Rohrmann priporoča tudi ustanovitev izvoznih zadrug. Ko je g. Lehmann še naslikal in razkazal model gnezda za valenje perotnine in načrt kunčjega hleva, se je shod zaključil. — Vsega upoštevavanja je bil vreden ta shod in le želeli je, da bi misel, o kateri se je obravnavalo, zadobila čim trdnjše stališče v našem narodu, kajti že zgornje številke so najboljši dokaz, kakega pomena je maloživinoreja in perotinarstvo v narodnem gospodarstvu, pri čemer je treba pripomniti, da o umnem ravnarju dosedaj niti govora ni bilo. Kolik dobiček bi šele dobival naš kmet, ako bi se v resnici umno poprijel tega gotovo najlažjega načina pridobivanja. Društvo, ki je priredilo shod, zasluži vse priznanje, in želeli mu moremo le najlepših uspehov.

— **Kmetijska šola na Grmu.** Na kmetijski šoli na Grmu se v kratkem zgodbe nekatere izpremembe v učnem osebju. Dosedanji vodja šole g. Dolenc gre v prihodnjem mesecu v pokoj, na njegovo mesto pa je imenovan dosedanji pristav na tem zavodu g. Viljem Rohrmann. Obenem je tudi razpisano mesto pristava z letno plačo 2200 K z dvema petletnicama po 200 K. Za službo vodje se je poleg g. Rohrmanna oglasil samo eden prosilec, ki pa je svojo prošnjo umaknil. Želeli bi bilo, da se z novim vodstvom začne tudi novo življenje na tem zavodu, ki je v zadnjih časih že precej začel hirati. Kakor se zatrjuje, je bilo temu krivo, da se je vse preveč gojil teoretični pouk, dočim se je praktični ravnotako zanemarjal. Naj bi se torej v tem oziru popravilo, kar se je zagrešilo, da bo zavod dosegel svoj namen.

— **Boj za ideale.** No, kdo bi si mislil kaj takega! V starodavnem Kranju se vrše čudne izpremembe. Ne mislite sicer, da je morda občinski svet v vseslovenski navdušenosti odstranil kako tablico z napisom „Langsam fahren“, ne, vrše se vse globlje izpremembe. „Predznil“ se je namreč nekdo ter v „Gorenjcu“ nekoliko podregal v domače kranjske razmere. Bog nas varuj, kako je to potem zašumelo! To je bila pregreha, za katero ni nobene odveze več, temveč grešnika je treba ubiti! In res so ga že ubijali v splošno znani in priznani mesnici — „Slov. Narodu“. Pa zakaj? Zato, ker je „Gorenjec“ povedal popolno resnico, da pase liberalna stranka v staroslavem Kranju prav ravno tako lenobo kakor osrednji strankin odbor v Ljubljani. Zato, ker je očital kranjski liberalni gospodi, da nič ne dela, da se da lepo po lastnem nasvetu in sklepu voliti v mestni občinski odbor, da se lepo potem zopet v lastnem imenu zahvaljuje „častitim volilcem“ za njihovo „zaupanje“, sploh da je ta slavna liberalna gospoda prava in istinita potvorba ljubljanskih liberalnih prvakov, ki ne sejejo nikdar nič, pač pa vedno hočejo žeti. Za ta ideala se je vnel v starodavnem Kranju krut boj, in mi — se ga veselimo. Prav je tako! Na dan z resnico, pa naj bode koga v oči ali ne! Konec mora biti enkrat stare „fortvurštarije“. Kdor ima kaj soli v glavi, je imel že zadostno časa da je izpoznal, kam vodi naša impotentna „liberalnost“, torej proč ž njo! Začetek je tu in nadaljevanje mora slediti samo ob sebi. „Gorenjcu“ pa odkritosrčno častitamo na dejstvu, da je posegel vendar enkrat tjakaj, kjer je bilo najbolj potrebno. Komur je v resnici mar pravega napredka, bo stal za njim, pleve naj pa le odnese veter, kamor hoče, škoda ne bodo storile ne tu ne tam.

— **Legar na celjski višji gimnaziji.** Kakor poroča zadnja „Domovina“, se je legar, ki je bil razširjen v najbližji okolici celjski, zanesel tudi v mesto. Obbolelo je baje več dijakov višje gimnazije ter je velika nevarnost, da se bolezen še bolj razširi. Gimnazija dosedaj še ni zaprta. Oboleli dijaki so izolirani na njihovih stanovanjih.

— **Shod zaupnikov in občni zbor političnega društva** se vrši dne 7. novembra v Celovcu; shod zaupnikov, vabljenih s posebnimi vabili dopoldne, občni zbor pa popoldne ob 2. uri v „Buchenwaldu“. Nadejamo se, da bo to zborovanje marsikaj doprineslo k razjasnitvi položaja in razmer koroških Slovencev. Spored obeta odborovo poročilo, nadomestne volitve in izpremembo pravil. Nadejamo se, da se bodo našli možje, ki bodo odkrito povedali svoje mnenje o politiki koroških Slovencev.

— **Umrl** je v Karlovih varih bivši odlični mladočeški parlamentarec dr. Emanuel Engel. Engel je bil prvi predsednik mladočeškega kluba v državnem zboru, in mladočeška stranka se ima v prvi vrsti njemu zahvaliti za

sijajno zmago nad Staročehi v l. 1891. Od l. 1901. ni bil Engel več državni poslanec, pač pa si je obdržal deželnozborni mandat. Kot zdravnik v Karlovih varih je bil središče ondotnega češko-narodnega dela. Češki narod izgubi v njem enega izmed najodličnejših svojih sinov.

— **„Slovenski Jug“.** Došla nam je 1. številka zopet ustanovljenega „Slovenskega Juga“, glasilo kluba „Slovenski Jug“, v Belgradu. List, navdušen zagovornik jugoslovanske ideje, je meseca februarja prenehal, ker se s svojimi sredstvi ni mogel vzdržavati; ko pa je sedaj prešel list v roke meščanskega kluba „Slovenski Jug“, ki razpolaga z zadostnimi sredstvi, mu je izhajanje zagotovljen. Predsednik kluba je vseučilišni profesor dr. Boža Marković. List stoji popolnoma izven strank ter se bavi s splošno jugoslovansko politiko. Prva številka prinaša klubova pravila, izborni pisan članek o jugoslovanski solidarnosti ter obširen pregled slovanskega juga. List priporočamo vsakomur, ki se zanima za procvit jugoslovanske ideje sploh, posebno pa med našimi brati Srbi v kraljevini. — Stane na leto 10 frankov ter se naroča pod naslovom „Slovenski Jug“ Belgrad, Srbija.

— **Iz Pulja** se poroča o burnem shodu, ki se je vršil v nedeljo in ki so ga sklicali socialni demokrati, da protestirajo proti predlogu dr. Laginje o izpremembi občinskega volilnega reda v Pulju, po kateri bi prišlo v občinski odbor tudi več Hrvatov in zastopnikov mornarice. Eu tak shod so Hrvatje že onemogočili in zato so sklicali socialni demokrati v zvezi z lahonskimi irredentovci v nedeljo zopet shod, ki se je vršil na prostem, na Verdijevev trgu. Hrvatov je bilo navzočih do 1500, dočim je bilo socialistov in Lahov komaj 500. Vzlic temu so se socialisti zahrbtno polastili predsedstva, kar je vzbudilo velikansko ogorčenje med Hrvati, ki so predlagali predsednikom svojega Križa. Policijski zastopnik ni ukrenil nič proti nasilstvu socialistov. Začel se je nato prepir, ki se je razvil v naravnost divji boj. Policija je udarila po Hrvatih, izmed katerih je bilo šest ranjenih in več aretiranih. Ker je bila policija popolnoma na strani socialistov in kamoristov, so tudi ti začeli udrihati po hrvatski množici. Vkljub silnemu viku in kriku zastopnik policije ni zaključil shoda, in dasiravno jih nihče ni razumel, so socialisti proglasili svoj protest kot sprejet. Škandalozni nastop policije je pač pokazal silno potrebo, da se policija v tem kamorističnem gnezdu podržavi.

* **Cesarjevo zdravje** se vedno zboljšuje. Spanje je mirno, kašelj ne več hud. V nedeljo je cesar vstal ob 1/2 5. uri. Ob devetih je bil pri maši, potem pa je reševal razne akte. Po opoldanskem sprehodu mu je obed prav dobro teknil. Jako dobro vpliva vdihavanje solne sopare na ublažitev katarja. V ponedeljek je bilo cesarjevo stanje popolnoma zadovoljivo. Hči cesarjeva, nadvojvodinja Marija Valerija je prispela v ponedeljek zvečer na Dunaj, da obišče svojega očeta. — Najnovejša poročila se glase: Cesar je že skoraj popolnoma okreval. Kašelj je ponehal, in moči se vračajo. V par dneh bo lahko cesar živel popolnoma tako kakor pred boleznijo. V prvi polovici meseca novembra odide cesar najbrž na Ogrsko v Gödöllö, kjer je podnebje mnogo ugodnejše kakor pa na Dunaju.

* **Povodnji v Španiji.** Kakor se poroča iz Barcelone, je povzročila povenjen v Kataloniji ogromno škodo. Več mest in vasi stoji popolnoma pod vodo. V mnogih pokrajinah stoji voda osem metrov visoko. Tvornice, hiše in mostovi so odplavljeni. Neki parnik je prekučnil ob velikem viharju majhen veslarski čoln. Kapitan parnika je bil tako obupan, da se je ustrelil. Mnogo oseb se pogreša.

Etika in politika.

Pređaval v „Akademiji“ dne 24. februarja 1907 g. vseučil. docent g. Albert Bazala iz Zagreba.

— Ponatisk iz „Nove Dobe“.

Brošura po 30 vin. se dobiva v knjigotržnici g. Lav. Schwentnerja v Ljubljani.

Sukno

in modno gosposko blago, damsko fino blago in loden najceneje dobavlja

A. Skorkovsky v Humpolcu (Češko).

Tovarniška zaloga v Pragi

II., Jungmanov trg (nasproti spomenika).

Uzorec brezplačno.

Ustanovljeno 1842.

Telefon št. 154.

BRATA EBERL

Tovarna oljnatih barv, lakov in firneža. Slikarija napisov. Dekoracijska, stavbinska in pohištvena pleskarija. Električni obrat.

Prodajalna:

Miklošičeva cesta 6
nasproti hotela „Union“.

Delavnica:

Igriške ulice 6
Ljubljana.

Prva domača dolenska žganjarna Ivan Rakoše i. dr.

Straža-Toplice

priporoča

Slivovko navadno K 1— lit.	Tropinovec navad. K 1— lit.
III. „ 1'10 „	III. „ 1'10 „
II. „ 1'30 „	II. „ 1'20 „
I. „ 1'50 „	I. „ 1'40 „
Drožnik III. „ 1'30 „	Brinjevec III. „ 1'40 „
II. „ 1'50 „	II. „ 1'80 „
I. „ 1'80 „	I. „ 2'— „

Vinsko žganje (konjak) od 3 do 8 K = 7/10 litra.

Spezialiteta „Slovenec“ narodna grenčica narodni liker od K 1'10 do K 1'20 liter.

Destilacija vsakovrstnih najfinejših likerjev od K 1'— do K 1'60 liter.

Uvoz in izvoz čajnega ruma od K 1'— do K 2'— liter i. t. d., i. t. d.

Odpošilja se v steklenicah, zabojih in sodih, ter se prazna nepokvarjena posoda sprejme nazaj v račun in sicer steklenice 10 vin. komad in sodi 5 vin. liter franco Straža-Toplice. Na zahtevo se pošljejo vzorci brezplačno!

Modna trgovina Pavel Magdić, Ljubljana, Prešernove ulice št. 7

Svilnato blago, baržuni, pliši in tenčice. Čipkasto blago, pajčolani, čipkasti ovratniki, čipke, vložki, svilnate vezanine.

Jabots, Fichus, damski ovratniki in kravate.

Svilnati in baržunasti trakovi.

Pozamenterija, porte in žnore, rezice, krepinice in žnore za tapetnike.

Krepi in flori za žalovanje.

Zlate in srebrne rezice, čipke in žnore.

Šerpe

iz svile, čipk in volne.

Nogavice za dame, dekleta in otroke.

Jopice, hlačke, otročje perilo in odeje za vozičke.

Oprava za novorojenčke, posteljne podloge iz kavčuka.

Sukanec za šivanje, pletenje in vezenje.

Gumbi in različne igle.

Različne podloge in potrebščine za krojače in šivilje.

Idrijske čipke, vezene čipke in vložki.

Pajčolani za neveste, mirtovi venci.

Damsko perilo, spodnja krila, predpasniki in kopalne obleke.

Modrel in potrebščine za modree.

Glave-rokavice in rokavice za uniformiranje, pletene, letne in zimске rokavice.

Kopalno perilo, dišave, milo in ustna voda.

Krtače za obleko, glavo in zobe.

Srajce za gospode in dečke, spodnje hlače, ovratniki, zapestnice, naprsniki in žepne rute.

Pravo Jagrovo normalno perilo, trikot-srajce, jopice in hlače.

Mrežaste in potne jopice, srajce, čepice in šport-pasovi.

Nogavice, naramnice, odeje in blazine za potovanje.

Kravate, gumbi za manšete.

Za lovce: telovniki, nogavice, rokavice, dokolepice.

Ogrevalci za kolena, meče, prsi, hrbet, trebuh in glavo.

Nahrbtniki, ovratniki, robci.

Narodni trakovi in zastave, narodne čepice, torbice in drugi domači narodni izdelki itd.

Gospod! Berite novice, ker so za

Razpošiljam po poštne povzetju

za 12 K 50 vin.

krasno, dobro in moderno opravo

katera obstoji iz sledečih predmetov:

Fina bela ali barvasta srajca št. . . . ?
Dobre spodnje hlače. Lepa spalna srajca.
1 ovratnik po želji. Krasna kravata.
1 par trpežnih nogavic. Močna brisalka.
Izstne naramnice. 3 dobre žepne rute.

Vse v škatlji lepo aranžirano.

Razpošiljam z obratno pošto. Ako bi kaj ne ugajalo, vrnem denar nazaj. 6

Svoji k svojim! Kupujte samo pri narodnih tvrdkah! Trgovci, ne naročajte blaga pri protislovanskih tvrdkah!